

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

XXIX. Eidem pro statu luridico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

XXIX.

E I D E M,

An filius sit Juridico studio applicandus.

SI, quæ de studio medicinæ in utramque partem disputantur, perscripsi, grata tibi tibi fuerunt, gaudeo, & ad alteram quaestionem, num filio sit Jurisscientia addiscenda, respondeo, animique mei sensum sine ullo sinistro affectu (nôsti animum meum) explico. Jurisprudenciam semper in laude & ampla æstimatione fuisse, nemo est, qui dubitet, cum teste Ulpiano scientiæ hujus periti, *Sacerdotes Justitiæ*, & oraculorum Themidis *Interpretes* habeantur. Tullius gravissimè: nihil est in civitate tam diligenter, quàm Jus Civile conservandum. Etenim hoc sublato, nihil est, quare exploratum cuiquam esse possit, quid suum, aut quid alienum sit; nihil, quod æquabile inter omnes, atque unum omnibus esse possit. *In orat. pro Cæcinnâ.* Est enim verò Justitia virtutum omnium, quæ vocantur *Morales*, Domina ac regina; Juris verò consulti sunt Reginæ hujus Proceres & Satrapæ, eo honoris gradu, qui cæteris in artibus

bus vix obtineri queat. De hac D. Augustinus : Remotâ Justitiâ , quid sunt regna , nisi magna latrocinia ? Populus , ut Cicero definiit , est cæca multitudo , juris consensu , & utilitatis communione sociata. Infelix respublica , quæ sine Jure & Justitia regitur ; quid enim in ea supersit , nisi discordia , perturbatio , tenebræ , errores , lapsus , ruina ? Justitiæ imaginem veteres repræsentabant in Virgine (quam *Astræam* vocabant , quæ cæde madentes ultima Cœlestûm terras relinquens , ad astra avolavit) libram altera manu ad æquilibrium tenente , alterâ gladium. Virgo dicitur , ut significetur , Justitiam debere esse integram & incorruptam. Libra indicat , eam Jus exacto examine librare , & cuique æquilibrium assignare , bonis præmia pro meritis , malis pœnas juxta proportionem distribuere. Pierius. Quidam pro symbolo appinxit duas mulieres , quæ captivæ à Justitia trahebantur ; altera fractum ensẽ manu prætendit ; altera contonnitur , ut duo vitia extrema , à Justitia domita , repræsentaret , atque ex utriusque medio virtus ipsa adstrueretur. Fractus ensis severitatem nimiam retusam cohibitamque indieat ; contus lentorem immodicum , quo
judi-

judicia protrahuntur, significat. Unde
 paret, quàm laudabile, quàm honorificum
 quàm utile & necessarium studium sit, Jus
 scientiæ operam dare; sunt enim Jurisper
 ti belli pacisque Directores, sunt publicæ
 tranquillitatis Conservatores, sunt æqui bo
 nique Assertores, sunt populi Duces, Pri
 cipum Oculi, Libripendes recti & iniqui
 Moderatores præmiorum ac pœnarum. De
 his Siracides c. 37. v. 29. *Sapiens in popu
 lo hereditabit honorem, & nomen illius
 rit vivens in æternum.* Quis est iste Sa
 piens, æternâ memoriâ dignus, nisi vir Jus
 ris utriusque non magis intelligens, quàm
 nax: velut cynosura ex alto eminet, ad cuius
 consulta Princeps, populûsque respiciant,
 belli pacisque tempore sic cursum teneant,
 ut ad nullum scopulum allidantur; de quo
 possis prædicare illud Horatij: lib. 3. carm.
*Justum & tenacem propositi virum,
 Non civium ardor prava jubentium
 Non vultus instantis Tyranni
 Mente quatit solidâ:
 Si fractus illabatur orbis,
 Impavidum ferient ruinae.*
 Ex ijs porrò, qui Themidis templum fre
 quentant, tres maximè classes constituuntur.

tur. Prima est *Advocatorum* seu *Causidicorum*; altera *Judicum*; tertia *Consiliariorum*; magnarum omnes laudum & honorum capaces. Quid enim præclarior de primo genere (*Advocatorum* scilicet) dici possit, quàm quòd sint *Patroni*, & in tribunalibus compescant litigantes, componant dissidentes, erigant oppressos, *Liberent pauperem vociferantem, & pupillum, cui non erat adjutor. Quòd sint oculus caco, & pes claudus*, Job. c. 29. de quibus Theodosianum illud: *Non solos imperio nostro militare credimus, qui gladijs, clypeis, & thoracibus muniuntur, sed causarum Patronos, qui gloriosa vocis munimine vitam & fortunas hominum defendunt. De Judicibus quid dicam? quorum tanta est dignitas, ut Divinis in litteris nomine deorum affician- tur, Psalmo 81. DEUS stetit in synagoga deorum: qui sunt isti dii, nisi Judices, qui ut DEI vicem in terris gerunt, ita sui nominis participes eos jam olim fecit DEUS. Exod. 22. Dijs non detrahes, & Principi populi tui non maledices. Jam Consiliariorum quanta est auctoritas, quanta necessitas: Vita & mors in lingua eorum. Monet Rectorem populi Ecclesiasticus, c. 32. Fili sine consilio*

consilio nihil facias, & post factum non p
nitebis. Et Salustius : Priusquam aliqu
 facias, consulito, at ubi consulueris, m
 turè facto opus est. Anima Reip. sunt p
 dentes viri à consilijs constituti ; *va reg*
cujus rex puer est, &, quod Roboamo, i
 sipienti sapientissimi Salomonis filio accidit
 qui, neglectis seniorum consilijs, adhibet ad
 lescentes rerum imperitos, & stolidâ fero
 ciâ elatos. Quis exitus ? regnum Robo
 mus decimâ subditorum parte truncavit
 De his Salomon peritissimus felicitatis p
 licæ æstimatot : *Multitudo sapientium*
nitatis orbis terrarum. Sap. 6. Ubi sana con
 silia, ibi prosperi successus, & firma patris
 munimenta. Felicem ergo te patrem, si fi
 lium tuum in scientia Juridica profecisse v
 deris, ut vel in numero Jurisperitorum, cau
 sas disertè agentium, ipse quoque numerum
 faciat ; vel in Judicum tribunalibus Prae
 ses & arbiter sedeat ; vel in Consiliariorum
 exedris nomen suum profiteatur. Et hæc pro
 incitatione ad studiâ Juris alacriter profec
 quenda, prout epistolaris brevitatis conce
 dit. Nunc audi, quid in contrarium ad
 feratur. Et quidem ad Advocatos quod at
 tinet, dolosus cinis huic statui substratur
 est.

est : sunt enim viri sapientes, haud ignari periculorum, officij hujus professionem comitantium, quorum scripta, si expendantur, ferreas etiam fibras concutere & salutis metum afferre possunt. Ex ijs Petrus Blesensis, Anglus, Religione & doctrina vir præclarus: officium, ait, Advocatorum hodie est, jura confundere, lites suscitare, transactiones rescindere, dilationes innectere, suppressere veritatem, fovere mendacium, quæstum sequi, æquitatem vendere, inhiare actionibus, versutias concinnare. Et hujus ævi religiosus Scriptor: Quoties vident caudicidi, Jus atque justitiam à se non stare, nihilominus actionem suscipiunt, scribunt, dicunt, agunt, jus torquent, uncis manibus indulgent: neque hoc gratis; auream inde messem colligunt. Drexel. in Phaeth. Ling. menda. O quàm multi titulum *Advocatorum* profitentur! sed distant nomina rebus: adsunt in judicio, non ut causam defendant, sed evertant; non ut pupillos & viduas tueantur, sed ut venentur, & ex miseris miseres efficiant; non ut lites finiant, sed producant; neque ut Judicibus bonitatem ostendant causæ, sed ut nebulas offundant veritati; ut sub pallio *Juris* &
Æqui,

Æqui, sub titulis *Legum & Decretorum* torqueant nasum Bartoli & Baldi, donec protractione litis, cliens impar impensis se spoliatum deprehendat, dum & illud quo disceptatur, non adipiscitur, & quod habere videtur, forensibus milvis in præcedit. Hos enim Cassiodorus super psal. Togatos vultures appellat, quorum si afflaverit cujusquam rubiginosi aura maris, pij, confestim videbis illic oculos Argiæ, manus Briarei, & sphyn gum ungues, perjuriam Laomedontis, Ulyssis argucias, nonis fallacias, fidem Polymnestoris. Polito nominat accipitres pecunie, & muræliena rodentes. Bartolus, *Canes Curiarum & devoratores*. Seneca *venale genus, mosi fori jurgia vendens*. Lipsius *compositi fori*. Quidam *sanguisugas*, quarum vox *fer, affer*, Prov. 30. Vernulæus in Polio unde Martialis :

Litiget, & discet, citò qui vult pauper fieri.

Inter tot salebras pede non offendere, tantum densos inter vepres spinam non induere, virtutis profectò est homine majoris & invicti roboris; quam firmitatem si filius tuus si promittit, agat causas, & illud poëtae repetat

Causa

*Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.*

Jam verò Judicum Tribunalia quot tetriscelerum formis obsidentur, quàm diris spectris infestantur? in psalmo suprà adducto, cum Vates Jessæus dixisset: *DEUS stetit in synagoga deorum*, mox addidit: *in medio autem deos dijudicat*. DEUS, qui ut Rex est Regum, & Dominus Dominantium, sic est & Judicum Judex. Supremus ille Dicarcha stetit in frequenti cœtu Judicum, qui, ut DEI vices in terris gerunt, ita sunt participes ejusdem nominis. Ille justitias ipsas (seu Justitiæ Præsides) dijudicabit, & arguet: *Usquequo judicatis iniquitatem: & facies peccatorum sumitis?* Psal. 81. v. 2. Quamdiu judicia exercetis injusta & iniqua? quamdiu faciem magis personæ, quàm æquitatem causæ attenditis? innocentes opprimitis, nocentum dona accipitis, tenuem & pauperem despicitis, injuriam à viduis & pupillis non avertitis? ego requiram sanguinem justorum de manibus vestris; ego vindicabo violata jura, & vestrâ vobis mensurâ remetiar improbitates ac scelera. Ecclesiastes auget terrorem, cap. 3. *Vidi sub sole in loco judicij impietatem, & in loco justitia*

N

justitia

justitia iniquitatem. Vidi, inquit, in tribunali judicij sedentem Judicem impium, injustas proferentem sententias; ideoque in loco, ubi regnare debebat justum Judicium, regnavit Impietas, atque in folio Justitiae praesedit & dominata est Iniquitas. Haec describens S. Cyprianus lib. 2. epist. 2. ad Donatum: *Savit, ait, imminens discordantium rabies, & inter togas pace ruptae forum litibus mugit insanum; hasta illic gladius, & carnifex praesto est: ungula fodiens, equuleus extendens, ignis exrens; ad hominis corpus unum supplicia plura, quam membra sunt. Quis inter haec veritati subveniat? Patronus? sed praevincatur & decipit Judex, & sententiam vendit.* Propterea monet Siracides c. 7. v. 6. *Noli querere fieri Judex, nisi valeas virtute irrumpere (perrumpere) iniquitatem.* Ne finas te ullo metu, odio, aut amore a recto Justitiae tramite deflecti, aut ab aequitate sententiae detorqueri. Hinc colligitur, quanta integritas, constantia, affectuum vacuitas requiratur, ut frangantur improborum conatus, potentium vires reprimantur, oppressio avertatur ab innocentibus, ut aequum misceatur justo, severitati clementia:

ut

ut excludatur personarum respectus, elimi-
netur corruptela munerum, & continentia
à blando auri fulgore conservetur. Et hæc
causa fuit, cur olim Judicum imagines The-
bis pingerentur sine manibus; *Multos enim*
teste Ecclesiastico c. 8. *perdidit aurum & ar-*
gentum. Et hic est ille bolus, hæc offa me-
dicata, quam Hercules injecit in os Cerbe-
ri, ne latraret. Judicum dotes adombra-
bant veteres in effigie Justitiæ, forma virgi-
nali, aspectu vehementi, & formidabili, lu-
minibusque oculorum acribus, neque hu-
milis, neque atrocis, sed gratâ quadam
tristitiâ reverendâ. Oportet namque Ju-
dicem, Justitiæ antistitem, esse gravem, san-
ctum, severum, incorruptum, inadulabilem,
contrâque improbos & nocentes immitem
atque inexorabilem, erectumque & arduum
ac potentem, vi & majestate æquitatis ve-
ritatisque terrificum. *Gellius.* Quas dotes,
si in se filius tuus, inveniri posse sibi persua-
det, conscendat tribunal, & Jus litigantibus
dicat. Neque paucioribus periculis exposi-
ti sunt, qui à Principibus & Rebus publicis
ad Consilia eliguntur. Quanta in his desi-
deratur sapientia, quàm limatum judicium,
quæ rerum agendarum aut omittendarum

notitia, quanta peritia & usus, quæ mentis acies & perspicacia? Oculi sunt Principis in specula sublimi constituti; qui si lucidi fuerint, totum reip. Corpus lucidum erit, si ignorantia aut vitiorum caligine laboraverint, pariter tenebræ operient terram. Quæ fides in secretis, quæ indicenda sententia libertas, quæ circumspectio, quæ fortitudo exigitur, ut nec latum unguem à justitia recedatur? ut malit Consiliarius veram quàm placita loqui, & procul absit ab affectatione; ut studia sua non ad avaritiam, aut ambitionem, aut gratiam Principis referat. Quisquis talis fuerit, quidni inter Sapientes orbis adscribatur? Filius certè tuus si ad hunc dignitatis locum promotus à fortuna fuerit, habebis, quod tibi tuæque familie insigniter gratuleris, & gratias supremo Domino dicas, qui hanc sortem in sinum tuum miserit. At memineris simul, subita conversione theatrum mutari, & minimam Principis offensione felicitatis currum everti. Hæc ego fidus monitor tibi exposcenti rescribo; Tu cum *grano salis*, ut dicitur, responsum hoc meum accipe; neque enim præstantissimam Juris facultatem ulla ratione sugillari, aut Jureconsultos, quocunque demum

demum in statu positos, notari cupio, vel in reprehensionem vocari; sed ut obsequer tuo desiderio, hoc disputationis argumentum dictavi ac proposui. Scio, nullam artem, aut scientiam, aut vitæ humanæ conditionem esse, quæ non suos patiatur males, in qua non contingat labi, &, ut homines sumus, in errorem ac vitium impelli: *felix, qui minimis urgetur.* Vale, & filium tuum, quò tendit, seriò eniti cura.

XXX.

E I D E M.

*An Filius Theologiae studijs sit ad-
movendus.*

Restat tertij statûs consideratio, quæ in deliberationem à te, filiòque tuo Adeo- dato adducitur, an scilicet ab eo Theologicæ scientiæ danda opera, & nomen inter Clericos profitendum? Hic mihi occurrit illud Pauli 1. Timoth. 3. *Si quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.* Cur non perinde, qui Sacerdotium desiderat, bonum opus desideret? Quid enim melius, quid præstantius, quàm Interpretis & Legati Numi-